

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2011
YEARBOOK

ГОДИНА 2

VOLUME II

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Виолета Димова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Махмут Челик
Доц. д-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Душко Алексовски
Доц. д-р Марија Леонтиќ
Доц. д-р Нина Даскаловска
М-р Весна Коцева

Главен уредник

Доц. д-р Ранко Младеноски

Одговорен уредник

Доц. д-р Толе Белчев

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Доц. д-р Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Печати

Печатница „Европа 92“ - Кочани
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Saša Mitrev, Ph.D.
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva-Gudeva, Ph.D.
Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Mahmut Chelik, Ph.D.
Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Dusko Aleksovski, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Ass. Prof. Nina Daskalovska, Ph.D.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.

Editor in chief

Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Ass. Prof. Marija Kukubajska, Ph.D.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Printing

„Evropa 92“ - Kocani
Printing No 300

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Štip
Faculty of philology
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

- д-р Виолета Димова, д-р Јованка Денкова**
КОМУНИКАЦИЈАТА УЧЕНИК - ЛИТЕРАТУРНО ДЕЛО -
НАСТАВНИК, ОСНОВА НА СОВРЕМЕНИТЕ ПРИСТАПИ
ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА
Violeta Dimova, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D.
THE COMMUNICATION: STUDENT LITERARY WORK
TEACHER, A BASIS FOR THE MODERN APPROACHES IN
THE TEACHING OF LITERATURE9
- д-р Петер Рау**
ПОВРЗАНОСТ СО ИСТОРИЈАТА. МЕТОДОЛОГИЈА И
СИСТЕМАТИКА НА ИМЕНУВАЊЕТО ВО ДЕЛАТА НА
ТОМАС МАН
Peter Rau, Ph.D.
THE LINKS WITH THE HISTORY. METHODOLOGY AND
SYSTEMATICS OF THE NAMING IN THE WORKS OF
THOMAS MANN17
- д-р Ранко Младеноски**
АЛЕКСАНДАР III МАКЕДОНСКИ ВО ПРОЕКТОТ
„ВЕДА СЛОВЕНА“ НА ВЕРКОВИЌ И ГОЛОГАНОВ
Ranko Mladenoski, Ph.D.
ALEXANDER III OF MACEDON IN THE PROJECT
„VEDA SLOVENA“ BY VERKOVIK AND GOLOGANOV27
- д-р Махмут Челик, д-р Јованка Денкова**
ДЕЦАТА НА ТУРСКАТА ЗАЕДНИЦА И ТУРСКОТО
НАРОДНО ТВОРЕШТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Mahmut Chelik, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D.
THE CHILDREN OF THE TURKISH COMMUNITY AND
TURKISH FOLK ART IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.....37
- м-р Ева Велинова**
ЛЕГЕНДАТА ЗА РОЛАНД ВО ФРАНЦУСКО-ИТАЛИЈАНСКИ
КОНТЕКСТ: ОД СРЕДНОВЕКОВНА ВИТЕШКА ЕПИКА ДО
РЕНЕСАНСНА ИРОНИЈА
Eva Velinova, M.A.
THE LEGEND OF ROLAND IN FRENCH-ITALIAN
CONTEXT: FROM MEDIEVAL KNIGHTLY EPIC TO
RENAISSANCE IRONY43

- д-р Јованка Денкова, д-р Виолета Димова**
ГОВОРОТ НА ОМРАЗАТА И НЕТОЛЕРАНЦИЈАТА ВО
МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА И МЛАДИ
Jovanka Denkova, Ph.D., Violeta Dimova, Ph.D.
THE SPEECH OF HATE AND INTOLERANCE IN MACEDONIAN
LITERATURE FOR CHILDREN AND YOUTH51
- м-р Дијана Никодиновска**
ВРЕДНОСНАТА ОСКА ДОБРО/ЛОШО ВО ИТАЛИЈАНСКИТЕ
И ВО МАКЕДОНСКИТЕ ПОСЛОВИЦИ
Dijana Nikodinovska, M.A.
THE AXIOLOGICAL AXIS GOOD/BAD IN ITALIAN AND
MACEDONIAN PROVERBS61
- д-р Јованка Денкова, д-р Махмут Челик**
ЗЛОБНАТА ЖЕНА ВО МАКЕДОНСКИТЕ НАРОДНИ
СЕМЕЈНИ ПЕСНИ И ВО МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА БАЛАДА
Jovanka Denkova, Ph.D., Mahmut Chelik, Ph.D.
EVIL WOMAN IN MACEDONIAN FAMILY FOLK SONGS
AND MACEDONIAN FOLK BALLADS73
- Драган Донеv**
КРИТИЧКА АНАЛИЗА НА МЕТАФОРАТА ВО
ПОЛИТИЧКИОТ ДИСКУРС
Dragan Donev
CRITICAL METAPHOR ANALYSIS IN POLITICAL DISCOURSE83
- д-р Толе Белчев, д-р Билјана Ивановска, Јакуп Лимани**
ОПИС ЗА НАСЕЛЕНОТО МЕСТО МЕРОВО, ЕТИМОЛОШКО
И ЈАЗИЧНО ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА ОЈКОНИМОТ
Tole Belcev, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D., Jakup Limani
DESCRIPTION OF THE NAME OF THE PLACE MEROVO,
ETHYMOLOGICAL AND LINGUISTIC EXPLANATION OF
THE OIKONIM91
- д-р Емилија Бојковска**
ЗБОРОВНАТА ГРУПА ДЕТЕРМИНАТОРИ ВО
МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК
Emilija Bojkovska, Ph.D.
THE WORD CLASS DETERMINERS IN THE MACEDONIAN
AND IN THE GERMAN LANGUAGE99
- д-р Билјана Ивановска**
АНГЛИЦИЗМИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ
ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК
Biljana Ivanovska, Ph.D.
ANGLICISMS IN TEACHING GERMAN LANGUAGE AS A
FOREIGN LANGUAGE109

д-р Марија Леонтиќ СТАТУСОТ НА ЛЕКЕМИТЕ СО ТУРСКИ СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ДЕНЕС Marija Leontic, Ph.D. THE STATUS OF THE LEXEMES IN TODAY'S MACEDONIAN LANGUAGE	115
д-р Билјана Ивановска, д-р Нина Даскаловска ВАЖНОСТА НА ЈАЗИКОТ И НА КУЛТУРАТА ВО СИСТЕМОТ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА Biljana Ivanovska, Ph.D., Nina Daskalovska, Ph.D. THE IMPORTANCE OF LANGUAGE AND CULTURE IN THE HEALTH CARE DELIVERING SYSTEM	123
м-р Јане Јованов, Наташа Сарафова ВЛИЈАНИЕТО НА КРАТКИТЕ СМС ПОРАКИ ВРЗ СОВРЕМЕНИОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК Jane Jovanov, M.A., Natasa Sarafova THE INFLUENCE OF SMS MESSAGES ON CONTEMPORARY MACEDONIAN	129
д-р Билјана Ивановска, д-р Валентина Илиева МЕДИЦИНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА – ВОВЕД, ОСНОВИ И ОПШТО ЗА ЈАЗИКОТ ВО МЕДИЦИНАТА Biljana Ivanovska, Ph.D., Valentina Ilieva, Ph.D. MEDICAL TERMINOLOGY – INTRODUCTION, FUNDAMENTALS AND LANGUAGE OF MEDICINE IN GENERAL	137
д-р Јагода Стрезовска, д-р Билјана Ивановска ОСВРТ ВРЗ ЈАЗИЧНОТО ВЛИЈАНИЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ СОВРЕМЕН ЈАЗИК Jagoda Strezovska, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D. OVERVIEW OF THE LINGUISTIC INFLUENCE IN MODERN GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	145
д-р Нина Даскаловска, д-р Билјана Ивановска ВИДОВИ НА НАСТАВНИ ПРОГРАМИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Nina Daskalovska, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D. TYPES OF LANGUAGE TEACHING SYLLABUSES	151
д-р Соња Петровска ДАЛИ НА НАШИТЕ УЧИЛИШТА ИМ СЕ ПОТРЕБНИ НАСТАВНИЦИ–ЛИДЕРИ? Sonja Petrovska, Ph.D. DO OUR SCHOOLS NEED TEACHERS – LEADERS?	159

д-р Нина Даскаловска МОДЕЛИ НА ПРОЦЕСОТ НА ЧИТАЊЕ Nina Daskalovska, Ph.D. READING MODELS	169
м-р Весна Коцева МЕТОДОТ ТАНДЕМ - АЛТЕРНАТИВЕН НАЧИН НА УЧЕЊЕ НА СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ Vesna Koceva, M.A. TANDEM METHOD ALTERNATIVE MANNER OF FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	179
Елена Тупаревска ИДЕНТИТЕТОТ НА НАСТАВНИКОТ Elena Tuparevska TEACHER IDENTITY.....	185
м-р Марија Тодорова ИСТОРИСКИ И СОЦИЈАЛЕН АСПЕКТ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ДЕЛ ОД НАСТАВНАТА СОДРЖИНА Marija Todorova, M.A. HISTORICAL AND SOCIAL ASPECT OF SPANISH LANGUAGE IN THE TEACHING PROCESS	193
Сања Јованова СЕМЕЈСТВОТО КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ВО РАБОТАТА НА СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ Sanja Jovanova FAMULY AS A KEY FACTOR IN THE MODERN SCHOOL WORK	203
Марија Гркова НАЈЧЕСТИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ Marija Grkova THE MOST COMMON PROBLEMS IN LEARNING OF THE MACEDONIAN LANGUAGE AS A FOREIGN	211
Јадранка Тодевска МЕМОРИЈАТА CONDITIO SINE QUA NON ЗА ТОЛКУВАЧИТЕ Jadranka Todevska THE MEMORY – CONDITIO SINE QUA NON FOR THE INTERPRETERS	221

м-р Драгана Кузмановска, м-р Даринка Веселинова, Биљана Петковска РАЗГРАНИЧУВАЊЕ НА ПОИМИТЕ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ Dragana Kuzmanovska, M.A., Darinka Veselinova, M.A., Biljana Petkovskaj DISTINGUISH THE CONCEPTS OF TRANSLATION AND INTERPRETATION	131
м-р Даринка Веселинова ТОЛКУВАЧКИ ПРОБЛЕМИ Darinka Veselinova, M.A. PROBLEMS IN THE INTERPRETING	239
Костадин Голаков ВИДОВИ НА ПРЕВОД Kostadin Golakov TYPES OF TRANSLATION.....	247
Јована Караникиќ СТУДИИТЕ НА ЛАУРА САЛМОН КОВАРСКИ ЗА ПРЕВОД НА СОПСТВЕНИТЕ ИМИЊА И НИВНА ПРИМЕНА ВО ПРЕВОДИТЕ ОД МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ НА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК Jovana Karanikikj THE STUDIES OF LAURA SALMON KOVARSKI ABOUT TRANSLATION OF PROPER NAMES AND THEIR APPLICATION IN THE TRANSLATIONS OF MACEDONIAN LITERATURE IN ITALIAN	255
д-р Марија Емилија Кукубајска АМЕРИКАНСКИ СТУДИИ: ИЛЕГАЛНИТЕ ДРОГИ МЕЃУ АМЕРИКАНСКАТА МЛАДИНА Marija-Emilija Kukubajska, Ph.D. AMERICAN STUDIES: ILLEGAL DRUGS AMONG YOUNG AMERICANS	265
д-р Трајче Нацев ВОДОСНАБДУВАЊЕТО И ОДВОДНИТЕ КАНАЛИ ВО ГРАДОТ БАРГАЛА Trajce Nacev Ph.D. WATER SUPPLY AND CONVEYANCE AND DELIVERY CANALS IN THE TOWN OF BARGALA.....	273

37.064.1

Стручен труд
Professional paper

СЕМЕЈСТВОТО КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ВО РАБОТАТА НА СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ

Сања Јованова¹

Апстракт: Еден од основните мотиви кои ме поттикна да започнам да истражувам на оваа тема и воедно да ја напишам студијава е неминовната невидлива нишка којашто го поврзува семејството со училишната средина.

Современото општество се грижи да се создаде континуитет во воспитувањето и образованието, а тоа е невозможно без блиска соработка на училиштето и семејството, од една страна и училиштето, семејството и општествената средина, од друга страна.

Многу често родителите не доаѓаат редовно на родителските состаноци, соработката со училиштето не ја сфаќаат како постојана обврска, за неуспехот на детето еднострано ја обвинуваат средината во којашто живеат, другарчињата и училиштето, неоправдано ги критикуваат наставниците. Факт што загрижува е дека некои родители исклучително училиштето го сметаат за одговорно за воспитанието и образованието на своето дете, а своите обврски ги сведуваат во рамките на исхраната, облекувањето и заштитата.

Меѓутоа, не се само родителите виновни ако не дојде до успешна соработка меѓу нив и наставникот. Дobar дел од вината ја имаат наставниците и училиштата. Се случува наставниците да ја потценуваат улогата на родителите, не ги сметаат за рамноправни соработници, организираат состаноци без интересни содржини, не се грижат доволно за проблемите на учениците.

Клучни зборови: *воспитание, образование, воспитание и образование, семејство, училишна средина, родителски состаноци.*

1). Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.
Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip.

FAMILY AS A KEY FACTOR IN THE MODERN SCHOOL WORK

Sanja Jovanova ¹

Abstract: One of the primary motives that prompted me to start explore for this topic and also to write the study is inevitable (invisible) thread that connects family with the school environment. Modern society takes care to create continuity in education which is impossible without close cooperation between the school and family, on the one hand and the school, family and social environment, on the other hand.

Very often, parents do not come regularly to the parental meetings, they do not realize how important is cooperation with the school, for the failure of the child they blame the environment in which they live and unjustifiably are blaming the teachers. The fact that is worrying is that some parents think that school is considered for responsible for the upbringing and education of their child.

But, not just the parents are responsible if doesn't come to a successful collaboration between them and the teachers. Much of the blame has teachers and schools. It happens that teachers underestimate the role of parents and they don't considered the parents as equal partners, they organize meetings without interesting content, they also do not care enough about the problems of the students.

Keywords: *education, upbringing, upbringing and education, family, school environment, parent meetings.*

Вовед

Од есенцијална важност е фактот што укажува дека со минимални средства, но со силна волја и сознание дека се работи нешто хумано, нешто што е должност на секој наставник (воспитувач) се постигнува многу. Не е потребно посебно да се нагласи од каква корист е планското и систематско работење со родителите врз подобрување на усехот кај учениците. Бројните истражувања покажуваат дека родителите можат да ги научат современите тенденции и аспекти на педагошко-психолошката теорија и практика, во полето на воспитанието на децата во семејството. Преку овој труд се обидувам да видам како континуираната работа со родителите влијае врз квантитетот и квалитетот на работата со децата и врз постигнувањето подобри резултати на учениците во училиштето.

Може да се каже дека денес одговорноста на просветните работници за иднината на своите воспитаници е многу поголема од порано. Во старото училиште ученикот бил објект на воспитание, готов сè да прима и да се

покорува на дејствувањето на наставникот. Сега ученикот е субјект на воспитанието, со помош и со инструкции од наставникот да пронаоѓа, да открива, систематизира, воопштува и да донесува заклучоци. Ученикот е наполно слободна личност, од која се бара да мисли со своја глава, а не како мислат другите. Родителот е воспитен фактор и тоа со најголемо влијание, па затоа треба да му се посвети поголемо влијание. Како и да е, родителот мора да го познава своето дете и да му помогне кога му е потребно.

Речиси сите проблеми врзани за развојот и однесувањето на детето имаат потекло од семејната средина. Денес сигурно се знае и со голема загриженост се зборува за сè послабото воспитно дејствување на семејството врз младите генерации.

Поради тоа е потребна организирана работа со родителите.

Тоа се наметнува како императивна задача на нашето време.

Улогата на семејството

„Ние можеме да ги менуваме училишните форми, часовите и наставните планови, можеме да изградиме модерни училишта, можеме да формираме мали одделенија и училишна опрема според последниот збор на техниката; можеме да организираме советувалишта и да воведеме нови наставни средства. Ако не се свртиме кон луѓето – наставниците, учениците, родителите – тие сами да се менуваат, да се насочуваат кон процесите за трајна осмислена ориентација, сите овие организирани настојувања се залудни“.

СИНГЕР

Семејството претставува најприродна, сложена, динамична микро-социјална група во која индивидуата го започнува својот живот и развојот. Семејството се појавило уште во првобитното општество како неопходна потреба за негово успешно одржување и развојот.

Неговата улога во општествените формации се менувала заедно со општествените промени, но тоа секогаш останувало како едно од основните келии на општеството кое од една страна било постојано под влијание на општеството, а од друга страна и многу влијаело на општествениот развојот. Во семејството започнува процесот на социјализација на детето што потоа продолжува во други општествени групи. Но и подоцна влијанието на семејството не губи од своето значење, туку само се надополнува со општественото влијание.

Задача на современото општество е да се грижи за сопствената иднина низ постојана грижа за успешно подготвување на своите генерации. Во извршувањето на овие задачи семејството има и ќе има и во иднина

мошне одговорна улога. Воспитанието и образованието на младиот човек стануваат сè посложени. Поаѓајќи од оваа задача во сегашните современи тенденции, во системот на воспитанието и образованието на децата во училиштата, се поаѓа од потребата за поширока соработка на училиштето со семејството и околината. Истовремено потребата на семејството да изгради здрава личност од своето дете, го упатува семејството да бара помош од училиштето на поширок план, а не само за успехот во учењето на своето дете.

Значителен успех би имало со директното вклучување на родителите во животот и работата на училиштето, тоа би ги подобрило сите нивоа на соработка помеѓу наставникот и родителот, потоа точноста и потполната информација за развојот и воспитанието на детето. Запознавањето на родителот со наставата, со постапките и формите, развивање природен ненаметлив замен однос на доверба, чија основа е вистинската грижа за развојот на детето. Исто така би требало да се искористат вештините и знаењата коишто ги поседуваат родителите во интерес на развојот на детето.

Јавното информирање на граѓанството преку локалните средства на масовно информирање, интернетот, ТВ, радиото, за активностите на училиштето во остварувањето на соработката помеѓу училиштето и родителите – перманентното усовршување на родителите би биле добра можност да се постигне целта за успешна соработка помеѓу наставникот и родителот.

Училиштето е воспитно-образовна установа во која јасно се одредени целта и задачите, плански, систематски и под раководство на наставникот се стекнуваат знаења, вештини и навики: се развиваат физичките и психичките способности: се збогатува и се развива човековата личност.

Значењето на училиштето како воспитно-образовна установа сè повеќе е воочливо од податоците дека сè повеќе млади луѓе завршуваат основно, средно, високо образование, понатаму магистрираат и докторираат. Училиштето денес ја има модернизирани својата работа, содржините и методите на работа ги приспособува кон потребите и интересите на младите, ги вклучува што поактивно во наставната работа и им овозможува со лична работа да постигнат подобар резултат и развикот. Меѓутоа, младите луѓе покрај тоа што се воспитуваат во училиштето го прават тоа и против него.

Современото општество се грижи да се создаде континуитет во воспитувањето и образованието, а тоа е невозможно без блиска соработка на училиштето и семејството, од една страна и училиштето, семејството и општествената средина, од друга страна.

Многу често родителите не доаѓаат редовно на родителските состаноци, соработката со училиштето не ја сфаќаат како постојана обврска, за неуспехот на детето еднострано ја обвинуваат средината во која живеат, другарчињата и училиштето, неоправдано ги критикуваат наставниците. Фактот којшто загрижува е дека некои родители исклучително училиштето го сметаат за одговорно за воспитанието и образованието на своето дете, а своите обврски ги сведуваат во рамките на исхраната, облекувањето и заштитата.

Не се само родителите виновни ако не дојде до успешна соработка меѓу нив и наставникот. Дobar дел од вината ја имаат наставниците и училиштата. Се случува наставниците да ја потценуваат улогата на родителите, не ги сметаат за рамноправни соработници, организираат состаноци без интересни содржини, не се грижат доволно за проблемите на учениците.

Сепак, постојат многубројни (до сега непробани) форми на соработка на семејството и училиштето, кои би требало да се земат предвид при планирањето. Тоа се индивидуални контакти, родителски средби, општо и педагошко образование и усовршување, организирање значајни акции во училиштето, советувањата, библиотека за родители, ден на отворена врата за родителите во училиштето. Во составувањето на општиот план за соработка на семејството и училиштето би требало да учествуваат претставници на родители, стручни и управни органи на училиштето, училишниот педагог и директорот на училиштето.

Доколку соработката на семејството и училиштето се заснова врз принципите на современата педагогија, нема да дојде до недоразбирање во вреднувањето на работата, во наградувањето и казнувањето на ученикот. Сето ова оди во прилог на тврдењето дека сестрана и планска соработка на семејството со училиштето од темел го менува односот на наставникот кон семејството и на родителот кон училиштето и наставникот.

Нови форми на соработка на семејството и училиштето

Најчестата форма која сè повеќе се афирмира во последниве години за соработка меѓу родителите и училиштето е ден кога родителот го посетува училиштето, присуствува на часовите во одделението и ги следи сите активности што се одвиваат во училиштето. Оваа форма на работа секако дека треба претходно да се договори со училиштето и прифатливо е родителите еднаш до два пати месечно да доаѓаат во училиштето, со децата да остануваат два до три часа, да му помагаат на наставникот во организирањето на воспитно-образовната работа, да се запознаваат со други проблеми во училиштето и со тоа да овозможат успешното организирање на воспитно-образовната работа.

Какви се ефектите од соработката меѓу родителите и наставникот
Практичните ефекти од континуираната соработка меѓу родителите и наставникот се:

- повеќе се цени работата на наставникот;
- расте одговорноста на родителот за училиштето;
- се менува општата положба на просветните работници;
- се сведуваат на минимум недоразбирањата меѓу родителите и наставниците;
- мерките за дисциплина се базираат врз единствени принципи;
- се рушат одредени административни бариери во односот меѓу родителот и наставникот.

Според ова, воочено е дека со воведување на оваа форма на соработка меѓу училиштето и семејството, родителите сè повеќе ги посетуваат родителските средби, активно учествуваат во дискусиите и поголема е желбата на родителот да прифати одредени должности во органите на управувањето.

Родителот како активен соработник во решавањето на училишните проблеми

Бројните индиции говорат дека, и покрај обидите за одредено динамизирање, сепак односите помеѓу училиштето и семејството, глобално гледано, сè уште се на традиционално ниво. Секојдневно се среќаваме со проблемот на ставање на оценките како главен елемент на комуницирање, со што родителот се става во положба на пасивен објект на соработка. Ова со сигурност е инкомпатибилно со стремежите за менување на внатрешната организациона и педагошка структура на училиштето. За дијагностицирање на минусот, причините би можеле да се бараат и во училиштето и во семејството. Овде би можеле да се земат предвид и низа други заинтересирани фактори. Имплусите за рационализирање не мора да се движат само од училиштето кон семејството и обратно, туку можат да извираат и од вкупниот процес на социјализација на животот.

Сепак, училиштето како општествена установа со силата на својот авторитет и позитивните искуства и во иднина треба да остане иницијатор на соработката со семејството. Меѓутоа, ако сака да се организира на современи основи, мора и да го промени својот авторитативен однос со родителите. Нужни се и квалитативни измени во содржините, методите и облиците на соработка, со една единствена цел – родителите да станат активен субјект и рамноправен партнер на училиштето во остварувањето на воспитно-образовните цели и задачи.

За ова да стане дел од секојдневието, потребни се и следниве предуслови и околности: надраснување на убедувањето на одреден број наставници, дека секој родител е премногу емоционално врзан за своето дете и со тоа не може да се издигне над својот личен интерес. За остварувањето на целите на воспитанието да не се става акцентот само на училиштето како заштитник и гарант. Сепак, покрај него одговорност за воспитување на младите генерации имаат и други фактори, особено семејството. Во многу наши политички документи се нагласува незаменливото воспитно значење на семејството и потребата сите организирани сили на општеството, во прв ред воспитно-образовните организации да соработуваат со родителите.

Педагогизирањето на сите воспитни фактори не е можно, но фактот дека и јавните информативни средства се неисцрпни во прикажувањето на таквите примери говори за нагласена потреба на нивното општествено контролирање, насочување, усогласување и координирање. Оживотворувањето на таквата потреба, посебно во урбаните средини, претставува и широка општествена поткрепа на сите оние места каде што е и влијанието на родителите. Во спротивно, младиот човек не мора да стане она што може, но може она што не сакаме, затоа што „воспитанието е секогаш конкретен социјален контакт, заснован на дожививање на континуитетот на идеалите за кои општеството се бори и на примерите кои во таа борба настануваат“.²

Заклучок

Најбитните атрибути на секој човек се – младоста, идеалите и восхитот и истите како многу важен елемент не смеат да останат неискористени. Според ова, воспитувачот мора целосно да се става во служба на развивање на суштината на неговата личност, кон разгорување на позитивните емоции, пред сè кон остварување на етичките цели, кон сето она што ќе овозможува младите генерации да имаат среќна иднина. Корисна и неопходна е соработката во која училиштето ги информира родителите и им помага полесно и подобро да ги воспитуваат децата, секако доколку истата е планирана и програмирана. Сепак, присуството само на стереотипните родителски состаноци или на инцидентните индивидуални контакти со потенцирање на успехот и поведението како единствени проблеми, ги пасивизира родителите наместо да ги стави во улога на активни учесници и двигатели кои со своето искуство и положбата во општеството би можеле да придонесат и во решавање на некои проблеми во училиштето. Сè почесто се заборава дека и родителите можат да внесат,

2). Вељко Б. Бабиќ: Морални стимуланси у васпитању, Завод за издавање учебника, Сарајево, 1973, стр. 13.

и внесуваат, нов квалитет и во своите односи во училиштето. Исто така не се запоставува и вистината дека и компензационата улога на училиштето, преземање на некои општествено заштитни функции кои порано исклучиво му припаѓале на семејството, неговата грижа не само за когнитивен, туку и за социјален и емотивен развој на децата, продуцира нови мотиви кај родителите и за двонасочната комуникација со наставниците, со повеќе заемна доверба и разбирање.

Библиографија:

- Петар Мандич: Сарадња породице и школи, Завод за издавање учебника, Сарајево, 1968.
- Слободан Јакшич: Школа и породица, Едиција – Марксизам и образование, Београд, 1976.
- Перо Шимлеша: На путу до реформиране школе, Педагошко – книжевен збор, Загреб, 1977.
- Орлович – Поткоњак: Породица и личност, Настава и воспитање, бр. 1/1975.
- Вељко Бабиќ: „Меѓуљудски односи у школи“, „Светлост“ ООУР Завод за уџебнике и наставна средства, Сарајево.
- Кети Т. Арсовска – Несторовска, Соработката на училиштето со родителите, „Микена“, Битола.